

MUSTAFA KEMAL KUTALAN

Süleyman Şah

Yedigörmüş DİRMEK



Süleyman Şah

MUŞTU FETİH KİTAPLARI

Süleyman Şah

Selahattin DİKMEN



SÜLEYMAN ŞAH
Mustu Fetih Kitapları

Copyright © Mustu Yayınları, 2010

*Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'ne aittir.
Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'nin önceden
yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt
sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.*

Editör
Erol ERGÜN

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Resimleyen
Suat KARADAĞ

Kapak
Ali ÖZER

Sayfa Düzeni
Bekir YILDIZ

ISBN
978-605-5886-82-0

Yayın Numarası
458

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan A. Ş.

TS EN ISO 9001:2000
Ser No: 300-01

Sarıncı Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir / İZMİR
Tel: (0232) 252 22 85
Nisan 2010

Genel Dağıtım
Gökkuşluğu Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey / İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Mustu Yayınları
Kısıklı Mahallesi Meltem Sokak No: 5
34676 Üsküdar / İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.mustu.com

İÇİNDEKİLER



Süleyman
Şah

1



Hakkında
Söylenenler

5



Selçuklu
Şehzadeleri
Gibi

9

13

Haktan Yana
Bir Yiğit

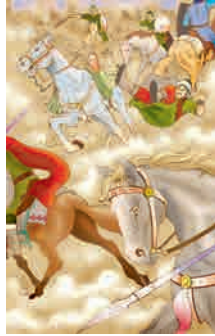


17

Gün
Birleşmenin
Günüdür

19

Kutalmış
Bey'in Ölümü



23

Buluşma

24

İki Kahramanın
Dostluğu



Tarihi
Görev

27



Anadolu
Görevi

29

Anadolu'daki
Faaliyetleri

32



Anadolu
Selçuklu
Devleti'nin
Kurulması

37

38

Bizans'la
İlişkileri

40

Hristiyan
Halkın Duası

43

Şikayet

44

Tutak Bey'in
Anadolu'ya
Gelişi



50

Tarihi Bizans
Oyunu





Emir Porsuk'un
Anadolu'ya
Gelmesi

55

Çukurova
Seferi

61



Antakya
Seferi

63

72 Melik Tutuş'la
Karşı Karşıya
Gelmesi



78 Süleyman
Şah'ın
Ölümünden
Sonra

Süleyman Şah

Türk-İslâm tarihinde derin iz bırakan ünlü komutanlardan biri de Anadolu Selçuklu Devletinin kurucusu Süleyman Şah'tı.

Süleyman Şah, Malazgirt Zaferinin kahramanı Sultan Alparslan'ın kuzeni ve Kutalmış Bey'in oğluydu.

İsminin başkasıyla karıştırılmaması için tarihte O'na ya Kutalmış oğlu Süleyman Bey ya da Süleyman Şah denilmiş ve öyle anılmıştır.

Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan, Malazgirt zaferini kazanarak Türk Milletine Anadolu'nun kapılarını açmıştı.

Süleyman Şah ise Sultan Alparslan'ın açtığı kapıdan Anadolu'ya girmiş ve Anadolu Selçuklu Devletini kurarak, Anadolu'yu Milletimize vatan yapmıştı.

Süleyman Şah ile Sultan Alparslan'ın babaları kuzendi. İkisinin de büyük dedesi Büyük Selçuklu Devleti'nin kurucusu Selçuk Bey'di.



Süleyman Şah'ın Türkmenler arasında çok saygın bir yeri vardı. Cesareti, yiğitliği, ata binme ve silah kullanmadaki ustalığı dilden dile dolaşırdı.

Aksakallı büyükler, bu özelliklerinden dolayı Süleyman Şah'ı Sultan Alparslan'a benzetirlerdi.

Şüphesiz bu benzetme boşuna değildi. Çünkü Süleyman Şah da sanki Sultan Alparslan gibi atalarının tüm özelliklerini kendinde toplamıştı.

Çocukluğundan beri cereyan eden olaylar Süleyman Şah'ı iyice olgunlaştırmıştı. Cesurdu, yiğitti. Silah kullanmada ve ata binmede çok mahirdi. Akıllı ve zeki olduğu gibi, düşmanını affedecek kadar da hoşgörülü ve merhametliydi. O aynı zamanda inançlarını yaşayayan dinine bağlı biriydi.

Süleyman Şah'ın doğduğu gece ilginç olaylar meydana gelmişti. Bu gece halk arasında şöyle anlatılırdı.

Doğumundan önceki üç gün, üç gece gökyüzünden bardaktan boşanırcasına yağmur yağmıştı. Irmaklar coşmuş, göller dolup taşmış ve bu durum bolluk ve bereket işareti sayılmıştı.

Doğum ise gök gürültülü bir gecede tanyeri ağarırken olmuştu. O günün sabahında ise her şey durulmuştu.

Selçukluların güngörmüş aksakallı ulu ve yaşlı bilgeleri Süleyman Şah'ın doğumuna çok sevinmişlerdi. Çünkü Süleyman Şah'ın doğduğu günün sabahında nadir görülen güzellikler herkes tarafından hayra yorumlanmıştı.

Herkesin sözüne çok saygı duyduğu Horasanlı Müslüman bir Türk alimi vardı. Bu alim, sanki ötelerden bir işaret almış gibi; böyle bir gecenin sabahında doğan çocuğun yiğit, cesur ve devlet kurucu olacağı muştusunu da vermişti.

Bu nedenle Kutalmış Bey, oğlu Süleyman'ın doğum toyunun çok görkemli olmasını istemişti.

Toya her zamanki gibi tüm Türkmen boylarının emir ve beyleri davet edilmişti.

Sultan Alparslan'ın doğum toyunda olduğu gibi Süleyman Şah'ın toyunda da kınalı koçlar kesilmiş, kuzular çevrilmişti. Usta avcılarının avlayıp ortaya yığdıkları dağ geyikleri, tavşanlar, keklikler ve sülünler ile diğer av hayvanları pişirilmişti.

Her zaman olduğu gibi bu doğum toyunda da Türklerin çok güzel bir sosyal dayanışma örneği olan geleneği sürdürülmüş, açlar doyurulmuş, fakirler giydirilmiş, kimsesiz çocuklar sevindirilmişti.

Hakkında Söylenenler

Aradan yıllar geçmiş, küçük Süleyman, serpilip büyümüş ve gözü pek bir yiğit olmuştu. Küçüklüğünden beri attığı her adım, hâl hareket ve davranışı onun diğer çocuklardan farklı olduğunu gösteriyordu.

Genliğinde katıldığı bir at yarışında gösterdiği örnek davranış, onun ne kadar mert ve yiğit olduğunu biz kez daha göstermişti.

Yarış başladıktan bir süre sonra Süleyman, zorlu rakiplerini teker teker geride bırakmıştı.

Yarışın bitiş noktasına birkaç yüz metre kala yarışmacılardan birinin atı yere kapaklanmıştı. Atın ön sol ayağı kırılmış, yarışmacının da boynu sakatlanmıştı.

Yarışmacının, kulakları tırmalayan acı feryadını duyan Süleyman, birinci olarak götürmekte olduğu yarışı bırakıp hızla geriye dönmüştü. Yarışmacıyı kucaklayarak hekime yetiştirmişti.



Bu olaydan sonra Selçuklu ulularının, kendisine Şah unvanı verdikleri söylenir.

Haksızlığa ve zorbalığa hiç tahammül edemezdi. Bir gün bir panayırı geziyordu. Bu esnada üç tane zorba, bir kişinin elindeki eşyaları zorla almaya çalışıyordu. Olaya hemen müdahale etti ve zorbaları kovaladı.

Ata binışı de herkesten farklıydı. Çocukluğundan beri atın çıplak sırtına biner, eğer kullanmaz, ağzına gem vurmazdı. O kadar usta at binicisiydi ki; atın sırtına yapışır, boynuna eğilir ve yelesine tutunurdu. Zorlu anlarda bindiği atın kulağına eğilir adeta bir şeyler fısıldayarak yönlendirirdi.

At üstünde istediği anda rahatlıkla oturuş şeklini değiştirirdi. Bazen bindiği atın sırtında yan durur, bazen ayağa kalkardı. Bazen de uzanarak yerden bir bıçak bir hançer veya bir oku rahatlıkla alırdı.

Gerdiği yayı kimse geremez, çoğu zaman hedefini bulan oku ise akranlarının attığı ok mesafesinin 15-20 metre ilerisine düşerdi.

Dedesı Arslan Bey'e ait olduğu söylenen ağır güzü ise çok rahat kullanırdı.

Süleyman Şah'ın hakkında anlatılanlar çoktu. Bunlar ise hakkında söylenenlerin ancak bir kısmıydı.

Selçuklu Şehzadeleri Gibi

Bütün Selçuklu şehzadeleri gibi Süleyman Şah da küçük yaştan beri cesareti, yiğitliği ve mertliği ile tanınan kahraman büyüklerine özenirdi. Çünkü yiğitlik ve mertlik Müslüman Türk Milleti'nin mayasında vardı.

Uzun kış gecelerinde büyük kahramanlık destan ve öyküleri dinlenirdi.

Oğuz gençleri; Hazreti Peygamber Efendimiz'in amca oğlu ve damadı Allah'ın aslanı Hazreti Ali'nin dillere destan olmuş cenklerini dinleyerek büyürlerdi.



Bunun yanı sıra; Türk Hakanlarından, Oğuz Han, Mete Han, Atilla, Kürşat... Cesaret ve yiğitliğiyle Çinlileri kendisine hayran bırakan Çiçi Han, İslam Orduları Komutanlarından Halid Bin Velid, İspanya Fatihi Tarık Bin Ziyad, Selçuklu Devleti'nin kurucusu Selçuk Bey, Arslan Yabgu, ve Çağrı Bey'in yiğitlik öykülerini zevkle dinlerlerdi.

Süleyman Şah da küçüklüğünden beri; büyüklerinden bu öyküleri birçok kez dinlemişti.

Cesaret ve yiğitliği dilden dile dolaşan, yedi zorlu pehlivanın bilek gücünden daha güçlü olduğuna inanılan Allah'ın aslanı Hazreti Ali'ye müthiş bir hayranlık duyardı. Hazreti Ali'ye benzettiği Sultan Alparslan'la ilgili anlatılanları da can kulağı ile dinlerdi ve onlar gibi olmayı hayal ederdi.

Süleyman Şah, Sultan Alparslan'a duyduğu bu sevgi ve yakınlıktan dolayı onunla karşı karşıya gelmeyi hiç düşünemiyordu.

Süleyman Şah gerçekten de eşine az rastlanır yetenekli bir komutandı. Müthiş azmi, dayanma

gücü her türlü silahı kullanmadaki ustalığı kadar açık yürekliliği ve haktan yana olan tavrıyla tanınıyordu.

Haktan Yana Bir Yiğit

Süleyman Şah, babası Kutalmış Bey ile zaman zaman Sultan Alparslan yüzünden tartışırdı.

Bir gün Kutalmış Bey kendi kendine söyleniyordu.

– Selçuklu’da saltanat, Tuğrul Bey’den sonra Arslan Bey’in çocuklarının hakkıdır. Bugün hükümdarlık benim hakkım olmasına rağmen tahtta Sultan Alparslan oturuyor. Oysa ben ondan daha yaşlı ve saltanata daha layığım.

Süleyman Şah babasının bu sözlerini duyunca,

– Alparslan da aynı soydan gelmiyor mu baba, dedi. Saltanat yüzünden neredeyse birbirimize düşman olduk.

Süleyman Şah’ın bu sözlerine kızan Kutalmış Bey,



– Sözlerin beni çok şaşırtıyor, diyerek çıkıştı. Söyle bakalım sen kimden yanasın?

– Ben haktan ve haklıdan yanayım. Babam da olsanız, size hakkı söylemek zorundayım. Sultan Alparslan’a karşı kışkırtanlara aldanmayın baba. Hayatı at sırtında ve düşmanla mücadelede geçmiş olan Alparslan zorlu bir yiğittir. Tahta da bileğinin hakkı ile ve herkes istediği için oturmuştur. Hükümdarlık diye tutturmuşsunuz. Korkarım bu gidişle bizleri birbirimizi düşman edeceksiniz. Bizler birbirimizi kırar, düşmanlıklar içimizi bir kurt gibi kemirirse iflah olur muyuz? Fırsat bekleyen düşmanların ekmeğine yağ sürmez miyiz?

Oğlunun sözlerine fena halde içeren Kutalmış Bey,

– Sultanlığın hakkımız olduğunun söylenmesi bizi kışkırtmak mıdır? Alparslan zorlu yiğit de, biz değil miyiz? Hak Çağrı Bey’in oğlunun da, neden bizlerin değil? Dün Tuğrul, bugün Alparslan, yarın Melikşah. Söylesene Süleyman; Arslan Yabgu’nun oğullarına, torunlarına ne zaman sıra gelecek? Hadi kendimden vazgeçtim, sana ve kardeşlerine ne zaman sıra gelecek?

Başını önüne eğip, uzun uzun düşünen Süleyman Şah,

– Çağrı Bey kardeşiniz değil mi, diye sordu. Alparslan, Çağrı Bey amcamın oğlu değil mi? Hak, Sultan Alparslan'ındır babacığım. Bunu böyle bilersiniz. Çünkü halkımızın hemen hemen tamamı böyle istedi. Lütfen taht kavgalarına son verelim artık. Lütfen...

Gün Birleşmenin Günüdür

Kendini dizginleyemeyen Süleyman Şah sözlerine devam etti.

– Çünkü ordu-asker, kadın-erkek, genç-ihltiyar, kurtlar-kuşlar ve nerdeyse dağlar-taşlar Alparslan dedi. Sultan Alparslan, isteseydi, ağabeyi Süleyman'ı yenerek tahta zorla da otururdu. Ama ağabeyi Süleyman, ona haber göndererek üstünlüğünü ve sultanlığını tanıdığını kabul etti.

O da Selçukludur, bizim kanımızdan ve canımızdandır. Gün birleşmenin günüdür, ayrılığın değil babacığım. Demem o ki, birleşemiyorsak, birbirimize düşman olmayalım. Birbirimizi kırmayalım. Düşmanımızı sevindirmeyelim. Çinlilerin atalarımıza uyguladığı hileye kanmayalım. Saltanat bir nasip ve kısmet işidir. Rabbim saltanatı bize yazmışsa, bir gün o da olur.

Siz, anlı şanlı yiğit Kutalmış Bey; benim babam, canım ve velinimetimsiniz. Kanımla, canımla ölüm pahasına bile olsa sizinleyim. Öl deyin öleyim. Ama babam da olsanız tekrar ediyorum, size hakkı, doğruyu hatırlatmak zorundayım.

Süleyman Şah'ın bu sözlerinden sonra Kutalmış Bey sükut etti.

Bu sükut bir pişmanlık ifadesi değildi. Sadece muhatabını ikna edemeyeceğini bildiği için susmuştu.

Kutalmış Bey'in Ölümü

Süleyman Şah'ın sözleri hiç tesir etmemişti.

Kutalmış Bey'in tavır ve düşüncelerini duyan Sultan Alparslan bundan çok rahatsız olmuştu. Haber göndererek bu fikirlerinden vazgeçmesi ve kardeş kanı dökülmemesi için ricada bulundu.

Bütün bu uyarı ve ricalara rağmen Kutalmış Bey, saltanat mücadelesinden vazgeçmedi ve Sultan Alparslan'la savaşa karar verdi.

Süleyman Şah, bu savaşın taraflarından biri babası olunca, onun yanında yer almak zorunda kalmıştı.

Uyarı ve ricalarından sonuç alamayan Sultan Alparslan istemeyerek de olsa Kutalmış Bey'e karşı harekete geçti. Çok hızlı bir hareketle Kutalmış Bey'in üzerine yürüyerek Damgan civarındaki Milh (Tuz) Vadisi'ne geldi.

Sultan Alparslan'ın aniden hareket edeceğini tahmin edemeyen Kutalmış Bey şaşırmıştı. Zaman kazanmak için Tuz Vadisi'ne su akıtarak toprağı bataklığa çevirdi. Bunu yaparak Alpaslan'ın savaş gücünü kırmak ve zaman kazanmak istiyordu. Çünkü ordusu savaşı hazır değildi.

O bunlarla uğraşırken, Sultan Alparslan ona toparlanma fırsatı vermeden bataklığı geçmişti bile.

Kıyasıya bir savaş başladı. Kutalmış Bey'in ordusu Savaş düzeni bile alamadan bozguna uğramıştı.

Kutalmış Bey, bozgunu önlemek ve savaşın seyrini değiştirmek için harekete geçti. Atıyla birlikte savaşın ortasına daldı. Bu ani hareketle panikleyen at yere kapaklandı.

Sağ kanatta bulunan Süleyman Şah bu durumu görmüştü. Etrafını yara yara atın kapaklandığı yere geldi. Onun bu hareketi, herkesi hayretler içinde bırakmıştı. Çünkü böylesi bir cesaret ve atikliği herkes gösteremezdi.

Kutalmış Bey, düştüğü yerde can çekişiyordu.



Büyük bir güçlkle ağzından şu sözler dö-
küldü.

– Baştan beri sen haklıydın oğul. Saltanat kav-
gasına girmekle büyük bir hata yaptım. Bu büyük
hatayı düzeltmek sana düşüyor Süleyman'ım. Ne
olur kardeş kavgasını sona erdir. Ne olur oğul...

Kutalmış Bey, bu sözlerden sonra son nefesini
vermişti.

Süleyman Şah gözyaşları içinde kalmıştı. Kafa-
sını kaldırdığında etrafının çevrildiğini gördü. Ani
bir hareketle atını mahmuzladı ve etrafındaki
çemberi yararak oradan uzaklaştı.

Bir müddet sonra savaş alanına geri döndü.
Kardeşlerine yardım etmek için tekrar mücadele-
ye girişti. Mücadele esnasında üç at çatlatmış ve
kendisi de yaralanmıştı. Kardeşleri Mansur, Devlet
ve Alp İlig yakalandıktan sonra, onu da zorlukla
kontrol altına aldılar.

Buluşma

Süleyman Şah'ın Sultan Alparslan'ın yanında ayrı bir yeri vardı. Ona göre böyle bir yiğit zor yetişirdi.

O da Sultan Alparslan gibi Selçuk Bey'in soyundan geliyordu. Ayrıca cesaret ve yiğitliği onu başkalarından çok farklı kılıyordu.

Sultan Alparslan, Süleyman Şah'ın yiğitliğini, babasına yardım etmek için savaşta gösterdiği cesareti yakından görmüş ve takdir etmişti.

Onda kendi gençliğini görüyordu.

Bu sebeple, savaşın sonuna doğru yakalanarak huzuruna getirilen Süleyman Şah'ı ayakta karşılamış ve affetmişti.

İki Kahramanın Dostluğu

Sultan Alparslan, Süleyman Şah'ı kucaklayıp ona oturacak yer gösterdikten sonra,

– Hoş geldin Süleyman Bey, hepimizin başı sağ olsun, dedi.

Süleyman Şah:

– Sizler sağ olun Sultanım, diye karşılık verdi. Sizinle ilk karşılaşmamızın bu şartlar altında olmasını istemezdim.

– Talihsiz bir kardeş kavgasıydı, böyle olmasını ben de istemezdim.

Süleyman Şah düşünceli ve üzgündü.

– Kaderin önüne geçilmiyor. Ölmek kaderde var, bize üzüntü vermiyor. Lakin atılan yanlış adımlar sonunda baş gösteren düşmanlıkları kâfâlardan atmak çok zor.

Alparslan, Süleyman Şah’a doğru birkaç adım yaklaşarak,

– Süleyman Bey; sakın üzülmeyin, dedi. “Attan düşmeyen yiğit, ayağı sürçmeyen at yoktur. Önemli olan yiğitçe doğrulup kalkabilmektir.”

– Beni teselli eden, Sultanımın parlayan güneşi olan adaletidir. Acımı dindiren de Hükümdarımın bu dost tavrı ve iyi niyetidir.

– Süleyman Bey; sevinç ve keder insanlar içindir ve her ikisi de bir imtihan vesilesidir. Zirveye çıkmanın yolu bu imtihanlardan geçer. Sen inançlı bir yiğitsin. Kader er ya da geç tecelli eder. Yüce Rabbimiz ne yazmışsa insanlar onunla karşılaşır.

– Evet Sultanım, hayır da, şer de Allah’tandır.



Tarihî Görev

Sultan Alparslan ayağa kalktı. Süleyman Şah'ın omuzlarından tutarak,

– Süleyman Bey yığidim, senin gibi eşi az bulunur bir kahramanla ayrılığa düşmek istemem, dedi. Allah'tan dileğim bu olayların unutulması, düşmanlıkların son bulması ve benzer acıların ailemizde tekrar yaşanmamasıdır.

– Babam da son nefesini verirken bana, buyurduğunuz bu sözlere benzer sözler söylemişti.

Sultan Alparslan, Süleyman Şah'ın son sözlerinden çok duygulanmıştı.

Gözleri buğulanan Sultan,

– Seni ve kardeşlerini Anadolu'nun tamamını fethetmek için görevlendirmek isterim, dedi. Bu zorlu görevi ancak sizin gibi yiğit beylerim başarır. Büyük Selçuklu Devleti büyümeli ve bir koca çınar gibi dal, budak salmalıdır. Senin gibi kahraman

beylerim Anadolu'ya sürekli akınlar düzenlemeli, güzel yerler fethetmeli ve gerekirse orda devlet kurmalıdır. Hedefimiz Rum diyarını ebedi yurt yapmak olmalıdır. Bu zor işi de, senin gibi zor savaşların kahramanları başarabilir. Böylece kardeş kavgası da unutulmuş olur. Bahtın açık olsun. Bileğin de yüreğin gibi güçlü olsun.

Süleyman Şah saygılı bir tavırla,

– Sultanımın bu dileği benim için emirdir, diye karşılık verdi. Anadolu'nun fethi, yalnız benim değil Bütün Türkmenlerin muradıdır.

Bu sohbet kardeş kavgasının bitmesi demektir.

Anadolu Görevi

Sultan Alparslan, kuzeni Kutalmış Bey'in oğullarını seviyor ve onlara çok güveniyordu.

Niyeti, kardeş kavgasına ve düşmanlıklara son vermektir. Böylece Türk boyları arasında açılan yaralar kapanacaktı. En büyük düşüncesi ise yiğit kuzenlerinin Anadolu'ya akınlar yapmalarını sağlamaktı. Böylece Bizans yıpranacak ve Anadolu'nun fethi kolaylaşacaktı. Anadolu, Türklere çok güzel bir yurt olabilirdi ve de olmalıydı.

Sultan Alparslan, Süleyman Şah'la Anadolu'ya yapılacak akınları bir gece boyu görüşmüştü. Bu görüşmeden sonra da onu Başkomutanlık göreviyle Türk ordusunun başında Anadolu'ya göndermişti.



Anadolu'ya yapılacak akınlar için Süleyman Şah'ın yanında; kardeşi Mansur ve ilerde Anadolu'nun çeşitli yörelerinde irili ufaklı devletler kuracak olan Türkmen beyleri de vardı.

Bunların başında; Afşin Bey, Artuk Bey, Danişment Gazi, Tutak Bey, Saltuk Bey, Sökmen Bey, Mengücek Bey geliyordu.

Daha sonra bu beylerin büyük bir kısmı Anadolu'nun çeşitli yerlerinde beylikler kurdular. Haçlıların Anadolu'ya saldırımları sırasında bulundukları bölgeleri Ermeni, Gürcü, Bizans ve Haçlılara karşı korudular.

Anadolu'daki Faaliyetleri

Süleyman Şah, Sultan Alparslan'ın kendisine verdiği emre uygun olarak Urfa'ya gitmişti. Burada boş durmamış, Anadolu'nun fetih plânını hazırlamıştı.

Bir süre sonra Sultan Alparslan ölmüş ve yerine oğlu Melikşah geçmişti. Süleyman Şah, Sultan Alparslan'ın kendisine verdiği görevi unutmamış ve Anadolu'nun fethi için hazırladığı plânı uygulamaya koymuştu.

Süleyman Şah, önce, ağabeyi Mansur Bey'le Anadolu'daki Türkmenleri çevresinde toplamıştı. Sonra çevreyi tanımak için Suriye'ye inmişti. Bu arada Suriye'de Selçukluların başka bir kolunun olduğunu görmüştü.

Süleyman Şah, orada fazla kalarak zaman kaybetmenin doğru olmayacağını düşünerek hızla tekrar Anadolu'ya dönmüştü.

Zaten önemli olan, Anadolu'yu zulmüyle inleyen ve halka huzur vermeyen Bizans'la mücadele etmektir. Hedefini doğru belirlemeli ve plânını ona göre yapmalıydı.

Anadolu'nun konumu, doğudan gelen Türkmenlerle fetihler yapmak ve yeni bir devlet kurmaya daha uygundu.

Süleyman Şah, ileriye gören zekâsıyla, Bizans yönetimindeki Anadolu'nun içinde bulunduğu durumu çok iyi kavramıştı.

Anadolu coğrafi konumu ve her yönüyle Türklerle vatan olmaya çok uygundu. Sultan Alparslan da Süleyman Şah'la görüşmelerinde bunun önemini belirtmişti.

Malazgirt Savaşı'na kadar, Süleyman Şah'ın ve diğer Türk beylerinin akınları başarıyla sürmüştü.

Süleyman Şah'ın ve diğer Türk beylerinin Anadolu'da Bizans'a karşı kazandığı her başarı Sultan Alparslan'ı sevindiriyordu.

Bu akınlar gün be gün Bizans'ı yıpratacak ve Anadolu'nun fethini kolaylaştıracaktı.

Malazgirt Savaşı'ndan sonra, Bizans, Romen Diyojen'le yapılan antlaşmaya uymamıştı.

Sultan Alparslan; Süleyman Şah ve diğer Türkmen beylerine, Anadolu'nun fethini hızlandırmalarını isteyen emirler göndermişti.

Malazgirt savaşından sonra, Bizans'ın yapılan antlaşmaya uymaması ve Sultan Alparslan'ın işini kolaylaştırmıştı.

Sultan Alparslan yıllar önce Süleyman Şah'la başlattığı Anadolu'nun fetih hareketini yine onunla sürdürmek ve hızlandırmak istemişti.

Artuk Bey Güneydoğu'dan başlayarak; Kızılırmak ve Yeşilirmak yöresine kadar önemli yerleri almıştı.

Ardından Büyük bir Bizans ordusunu yenerek önce Sakarya daha sonra İzmit'e kadar ilerlemişti. Diğer bey ve komutanlar da fetih gayretine girişmişlerdi.

Artık Türkleri Anadolu'da durdurmak mümkün değildi. İçindeki karışıklıklardan çatırdayan Bizans gün geçtikçe kökünden sallanıyordu.

Sultan Alparslan'ın ölümünden sonra ise yerine oğlu Melikşah geçmişti.

Melikşah'a dargın olan bazı Türkmen beylerinin yeni bir lider bekledikleri bu kritik dönemde, Süleyman Şah Anadolu'ya girmişti. Görünen o ki Süleyman Şah'ın zamanlaması çok harikaydı.

Türkmen beyleri, kahramanlığı dilden dile dolaşan Süleyman Şah'ı sevinçle karşılamış ve adeta etrafında kenetlenmişlerdi.

Anadolu'da Süleyman Şah'la yepyeni bir dönemin başlaması ve güneşin tekrar Türklerin burcundan doğması yakındı.



Anadolu Selçuklu Devleti'nin Kurulması

Gittikçe güçlenen Süleyman Şah, İç Anadolu'da Konya'yı almış ve civar kaleleri ele geçirdikten sonra İznik'e girmişti.

Süleyman Şah; Bizans'ı yakından izlemek için İznik'i kendine merkez yaptı. Böylece Anadolu Selçuklu Devleti'nin temelini önemli bir kent olan İznik'te kurmuştu (1075).

İslâm Halifesi, bağımsızlık sembolü sayılan armağanları Süleyman Şah'a göndererek O'nun Anadolu Selçuklu sultanlığını onaylamıştı.

Ancak Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah; Türk-İslâm Dünyasının tek sultanının kendisi olduğunu ve Süleyman Şah'ın ancak kendisine bağlı bir melik olabileceğini söylüyordu.

Süleyman Şah, Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurduktan sonra yönünü Bizans'a çevirmişti. Düşüncesi hiçbir Türk beyliğiyle uğraşmadan iyi bir yönetimle, Bizans'a doğru genişlemektir. O, Sultan Alparslan'ın tavsiyesine uyacak ve suya atılan taşın halkaları gibi kademeli büyüyecekti. Bu sebeple Konya'yı bırakarak Bizans sınırındaki İznik'e yerleşmişti.

Bir taraftan topraklarını genişletmiş diğer taraftan da adaletli bir yönetim kurmuştu. Kurduğu yönetim sayesinde hem Anadolu'daki halkın huzur ve güvenliğini sağlamış, hem de Türkleri sevdirmişti.

Böylece Bizans yönetiminden usanan Hristiyan halkı da Anadolu Selçuklu Devleti'nin yönetimi altında yaşamaya teşvik etmişti.

Süleyman Şah Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurmakla doğudan Anadolu'ya göç eden Türkmenlere kucak açmıştı. Anadolu'da oluşturduğu güvenli ortamla yerli halkın Bizans yönetimini bırakarak, Türk yönetimine girmelerini sağlamıştı.

Bizans’la İlişkileri

“**A**llah, Türklerin Devletlerini sonsuza kadar yaşatsın. Çünkü Türkler; adaletli davranır ve din adına Müslüman, Hristiyan ya da Yahudi ayrımı yapmazlar.”

Arnold yönetimindeki Hristiyan halk; vergi yükü altında eziliyordu. Bu vergiyi ödeyemeyenler ise aç kalma pahasına topraklarını ekip biçmiyordu.

Toprağını ekip biçmeyenler, Bizans’ın valileri olan Tekfurlar tarafından çok ağır cezalara çarpıtılıyordu. Ermeni ve Gürcü halk, zorla Rumlaştırılmak isteniyor ve mezhep değiştirmeye zorlanıyordu. Bu sebeplerden dolayı halkta Bizans yönetimine karşı sonsuz bir kin ve nefret uyanmıştı.

Bizans’ın baskıcı yönetiminden, savaşlardan, isyanlardan bıkan ve Rumlaştırılmaya zorlanan halk Anadolu Selçuklu Devleti’ne sığınıp rahata kavuşuyordu.

Hristiyan Halkın Duası

Anadolu'daki Hristiyan büyükleri ve din adamları; “Allah, Türklerin devletlerini sonsuza kadar yaşatsın.” diye dua ediyorlardı.

Bu duanın sebebi sorulunca da “Çünkü Türkler; herkese adaletli davranır, Müslüman, Hristiyan ya da Yahudi ayırımı yapmazlar.” diyorlardı.

Bu durum Süleyman Şah'ın işini daha da kolaylaştırıyordu. Çünkü Süleyman Şah, halka adeta bir baba gibi davranıyor, devlete ait toprakları onlara dağıtıyordu. Durumlarını düzeltinceye kadar onlardan hiç vergi almıyordu. Ayrıca fethettiği yerlerdeki Tekfur, komutan ve prenslerin kölelerini serbest bırakıp özgürlüklerine kavuşmalarını sağlıyordu.

Halk onun bu adaletli davranışına büyük bir hayranlık duyuyordu.

Bir avuç toprağın bile boş bırakılmayarak işlenmesini sağlayan Anadolu Selçuklu Devleti hem halkın hem de ülkenin zenginleşmesini sağlıyordu.

Bizans'ın içinde bulunduğu karışıklık da Süleyman Şah'a önemli fırsatlar hazırlıyordu. Zaman zaman Bizans'ın zayıf durumundan yararlanıp devletin sınırlarını genişletiyordu.

Bizans imparatoruna karşı ayaklanan komutan Biryenios, Süleyman Şah'tan yardım istemişti.

Bizans komutanının yardım isteğini, insanlık ve adalet anlayışı ile fetih siyasetine uygun bulan Süleyman Şah, bu komutana iki bin kişilik kuvvet göndererek yardım etmişti.

Bu kuvvetler isyancı komutan Biryenios ile birlikte İstanbul'a gitmişlerdi. Böylece Süleyman Şah komutanları sayesinde, Bizans'ın içinde bulunduğu durumu daha yakından görme imkânını da bulmuştu.

Komutan Biryenios Türk ordusundan sağladığı destek sayesinde Bizans'ta tahtı ele geçirip imparator olmuştu. Süleyman Şah'a karşı minnet ve şükran duyguları içindeydi.

Süleyman Şah, Bizans'ı anlamış, uyguladığı hile, oyun ve entrikalarla izlediği siyaseti çözmüş ve onu kendi silahıyla vurmanın yollarına başvurmuştu.

Hile, entrika ve çeşitli oyunlarla ayakta durmayı beceren Bizans; baskı, şiddet, iç karışıklık, ahlaksızlık ve taht kavgalarıyla içten çürümüştü.

Bizans çökmeye er ya da geç çökecekti. Ama Süleyman Şah, Bizans'ı başkalarına kazdığı kuyu misali kendi oyunuyla yenmeyi tasarlıyordu.

Bizans'ın iç mücadelesinde bazen imparatoru bazen de isyancı komutan vali ve prensleri destekliyordu.

Bizans, geleneksel siyasetini uygulayarak babayı evlada, kardeşi kardeşe düşman edip Türkleri birbirine kırdırmayı hesaplıyordu.

Hileleri ve ayak oyunları ile tanınan Bizans'ın, Anadolu'nun fatihi Süleyman Şah'a da büyük bir sürprizi vardı.

Şikayet

Süleyman Şah bir taraftan kurduğu Anadolu Selçuklu Devleti'nin topraklarını genişletiyor, diğer taraftan da Bizans'la uğraşıyordu.

Tam bu sırada halktan, Anadolu'da, bulunduğu yörede başarılı fetihler yapan Artuk Bey'le ilgili şikâyetler gelmeye başlamıştı. Süleyman Şah halka sert davranan Artuk Bey'i zaman zaman ikâz etmiş ve kendisinden halka adil davranmasını istemişti.

Süleyman Şah'ın, gönderdiği özel mektup ve üç kişiden oluşan heyete rağmen; halkın Artuk Bey hakkındaki şikâyetleri günden güne artıyordu.

Yapılan ikazları dinlemeyen Artuk Bey, halka karşı sergilediği sert hareketlerinden dolayı Süleyman Şah tarafından Büyük Sultan Melikşah'a şikâyet edilmişti.

Melikşah, olayı inceletmiş ve Süleyman Şah'ı haklı bularak, Artuk Bey'i Merkeze çağırmıştı. Artuk Bey bu duruma içerlemiş ve Süleyman Şah'tan bunun hesabını sormaya yemin etmişti.

Tutak Bey'in Anadolu'ya Gelişi

Melikşah, Artuk Bey ile yüz yüze görüştükten sonra; Tutak Bey'i yüz bin kişilik bir ordunun başında Anadolu'ya göndermişti. Tutak Bey'in Anadolu'ya gelişinin hedefi Büyük Selçuklu Devleti'nin sultanının otoritesini hissettirmek ve Anadolu'daki gelişmeler ile beyliklerin durumu hakkında bilgi toplayarak Melikşah'a sunmaktı.

Tutak Bey, kendisine verilen talimata uygun olarak Anadolu'nun çeşitli yörelerinde gerekli incelemelerde bulunmuştu. Süleyman şah'ın fetih ve yönetimdeki başarılarını, Türkmenlerin çevresinde toplandıklarını görünce çok memnun olmuştu. Onu bu başarisından dolayı kutlamış ve kendisine bazı tavsiyelerde bulunmuştu.

Tutak Bey'in Süleyman şah'a yaptığı tavsiyelerin başında; Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah'a kayıtsız, şartsız bağlılık ve sadakat etmesi geliyordu.

Süleyman Şah, Tutak Bey'e,

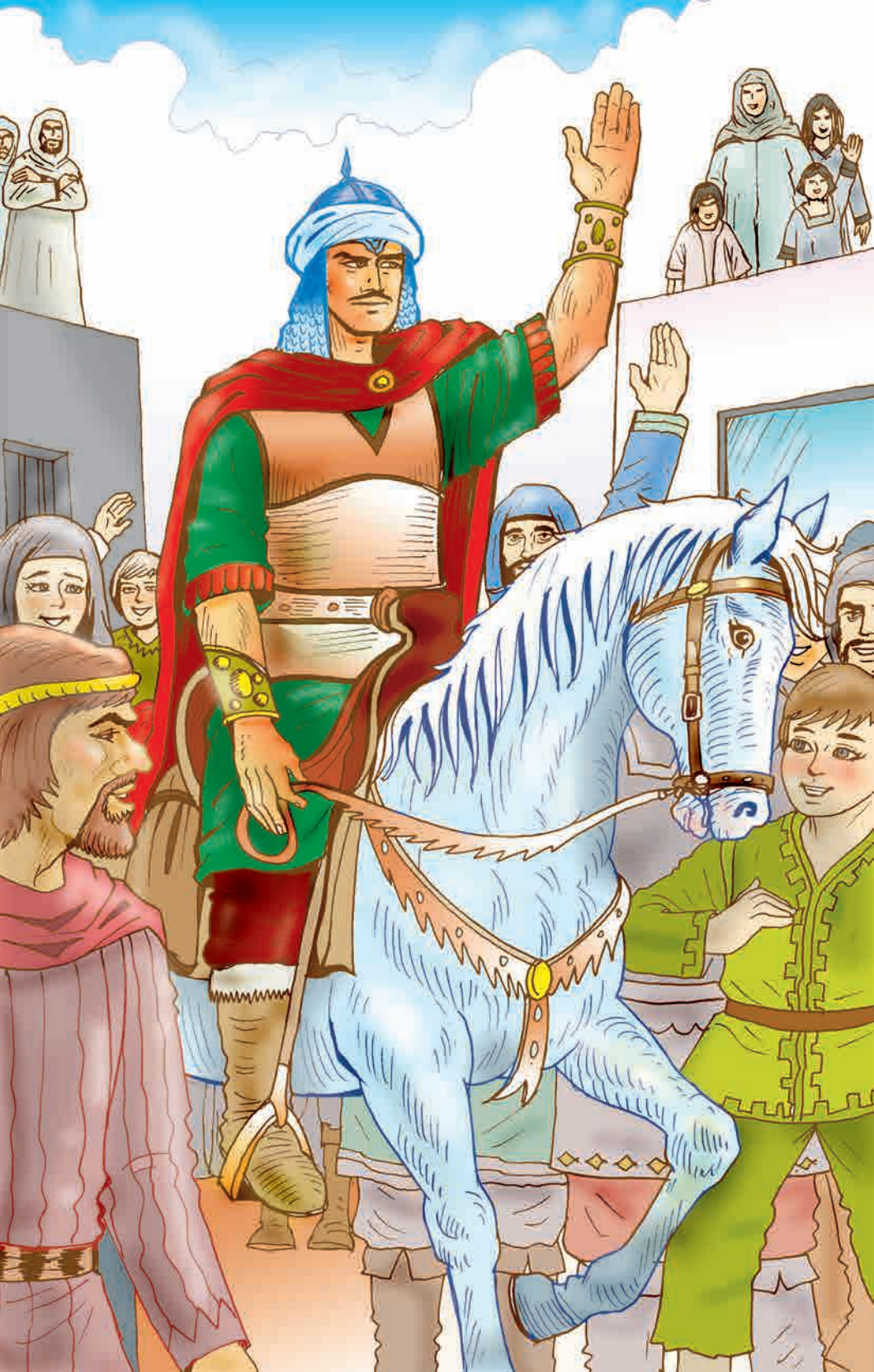
– Ben, Büyük Selçuklu Sultan'ı Alparslan'ın emriyle Anadolu'nun fethine başkomutan olarak görevlendirildim, dedi. O'nun oğlu olan Melikşah'a da ömrümün sonuna kadar bağlı kalacağım. Çünkü ben bu konuda cennet mekân Sultan Alparslan'a söz verdim. Bildiğiniz gibi halen hutbeleri Sultan Melikşah'ın adına okutmaktayım. Düşüncem Sultan Alparslan'ın verdiği emre sadık kalarak Anadolu'yu Türkmenlere vatan yapmaktır. Ben bunu her yerde her zaman söylüyorum, fakat Artuk Bey Sultan'a doğru bilgi vermiyor. Beni başı buyruk hareket ediyormuşum gibi lanse ediyor.

Çıktığı Anadolu seferinden İsfahan'a dönen Tutak Bey bu seferden çok memnun ayrılmıştı. Sultan Melikşah'a, Süleyman Şah'tan övgüyle bahsetti. Anadolu'daki başarılarını anlattı. Yap-tıklarının desteklemesi gerektiğinden belirtti.

Bu anlatılanlar Melikşah'ı derinden derine düşündürmeğe başlamıştı.

Çünkü Tutak Bey, Melikşah'a Süleyman Şah'ın;

Anadolu'daki Oğuz ve Türkmen boylarınca çok sevilip, sayılıp desteklendiğini,



Göçebe Oğuzların kitleler halinde bereketli toprakları olan Anadolu'ya akın ederek yer ve yurt edindiğini,

Bizans'tan kaçıp kendisine sığınan Hristiyanlara bile çok iyi davranarak onların gönlünü kazandığını,

Artuk Bey'in halka çok sert davrandığından dolayı şikâyetlere sebep olduğunu,

Gittikçe Bizans'a doğru egemenlik alanını genişlettiğini,

Bizans İmparatorluğu'ndaki taht kavgalarından yararlanarak, Türk askerlerini Rumeli'nin batısına bile gönderdiğini,

Bizans Tekfurlarının zulmünden kaçan Hristiyan halkın Süleyman Şah'ı ve Türkleri bir kurtarıcı olarak gördüğünü,

Süleyman Şah'ın belirlediği hedefin Türk Dünyası için yeni bir ufuk olacağını ve yararlı faaliyetler içinde bulunduğunu, belirtmişti.

Büyük Sultan Melikşah, ikinci derecede amcası olan Süleyman Şah'ın bu başarılarını takdir ediyordu. Ancak ona karşı dikkatli olunması gerektiğini de düşünüyordu.

Çünkü Süleyman Şah'ın;

Anadolu'daki başarılı fetihlerine,
Kendisine bağlılığına ve adına hutbe okutma-
sına,

Askerlerini Rumeli'ne geçirmesine,

Giderek Bizans sınırlarına doğru yayılıp geniş-
lemesine, memnun olmuş ama, aşırı güçlenmesin-
den endişelenmişti.

Süleyman Şah'ın kurduğu Anadolu Selçuklu
Devleti kendisine bağlı olsa da gelecekte Büyük
Selçuklu Devleti'ne rakip olabilirdi.

Herkes bulunduğu yerde Süleyman Şah gibi
bağımsız hareket etmeye kalkarsa, Büyük Selçuklu
Devleti'nin otoritesi sarsılır ve geleceği tehlikeye
girebilirdi.

Melikşah, çok iyi bir asker ve akıllı bir devlet
adamı olan Süleyman Şah'ın tüm özelliklerini bili-
yordu.

Şartların oluşması halinde Süleyman Şah'ın ayrı
hareket ederek bağımsızlığını ilân edeceğini de
tahmin ediyordu.

Bir bahaneyle merkeze çağırdığı Artuk Bey'in
verdiği bilgiler de bu yöndeydi. Ancak Artuk

Bey'in verdiği bilgiler, Süleyman Şah'a duyduğu kıskançlıktan kaynaklanıyordu.

Artuk Bey'in merkeze çağrılmasından sonra yüz bin kişilik bir orduyla Anadolu'ya giden Tutak Bey de Süleyman Şah ile vuruşmaya bir sebep görmemişti.

Melikşah'a göre bu durum, gelecekte Büyük Selçuklu Devleti'nin Türk Cihan Hakimiyeti Ülküsüne engel olabilirdi.

Süleyman Şah'ın bu tavrı Suriye ve Irak Selçuklularını da etkilemişti. Çünkü onlar da Süleyman Şah gibi bağımsız hareket etmeye niyetlenmişlerdi.

Melikşah'a göre, Süleyman Şah, maceracı babası Kutalmış Bey'e benzemiyordu. Aksine çok zeki, gerçekçi ve mükemmel bir bey ve devlet adamıydı.

Süleyman Şah'ı, mutlak itaat altına almak için gelecekte Anadolu'ya onun kadar güçlü bir komutan göndermek gerekiyordu.

Tarihi Bizans Oyunu

Melikşah'a Anadolu'dan gelen haberler, Süleyman Şah ile Mansur Bey' in aralarının açıldığı yönündeydi. Şaşırtıcı olan ise Mansur Bey'in Bizansla iş birliği yapmasıydı. Bu doğru olabilir miydi?

Melikşah, kardeşi Tutuş'u bir orduyla Suriye'ye gönderdi. Anadolu'da olup biteni anlamak için de Süleyman Şah'tan bilgi istedi.

Bizans İmparatorluğuna rağmen; Anadolu'da önce Üsküdar daha sonra da İstanbul Boğazı'na ulaşmak Süleyman Şah ve Mansur Bey için büyük bir başarıydı.

Ama son zamanlarda iki kardeş arasında ne olmuşsa olmuş ve Mansur Bey, Süleyman Şah'ı tasfiye etmeğe kalkışmıştı.

Mansur Bey, Süleyman Şah'ın, Melikşah'a duyduğu bağlılığı kabul etmiyor ve adına hutbe okumasını reddediyordu.

Mansur Bey; son zamanlarda Bizans'ın etkisi altında kalmıştı. Kutalmış Bey'in yıllar önce, Sultan Alparslan'a karşı verdiğu mücadelenin haklılığını savunmaya başlamıştı.

Hatta daha da ileri giderek Bizans'tan da yardım alarak Süleyman Şah'ı devirip, Anadolu Selçuklu Devleti'nin başına geçmek istemişti.

Süleyman Şah; öteden beri ağabeyi Mansur Bey'in babaları Kutalmış Bey gibi saltanat arzusu olduğunu biliyordu. Bu düşünce kardeş kavgası ve fitneye sebep olabilirdi.



Süleyman Şah, ağabeyi Mansur Bey'e babalarının can verirken kendisine söylediği ve pişmanlığını belirten son sözlerini hatırlatarak onu teskin ediyordu.

Ancak, ağabeyinin hırsının kendisini tahttan devirmek için Bizans'la iş birliği yapacak boyuta ulaşacağını hiç tahmin etmemişti.

Süleyman Şah Mansur Bey'i birkaç kez uyar-mıştı. Geçmişte Çin İmparatorluğu'nun Türk Devletlerini bölmek için uyguladığı siyaseti hatırlat-mıştı. Bizans İmparatorluğu'nun "Türk'ü Türk'e kırdırma" siyasetini kendilerine uygulayabileceğini söylemişti.

Ne var ki; Mansur Bey, Süleyman Şah'ı dinle-meye ve anlaşmaya hiç de niyetli değildi.

Yapacak bir şey kalmayınca Mansur Bey'in niyetini Melikşah'a bildirmişti.

Melikşah haberi duyunca çok üzölmüştü. Bu durum, birlik ve dirliği bozmaya yönelik ciddi bir tehditti.

Bir Türk beyi nasıl olur da kendi ülkesini, mil-etini tehlikeye atabilirdi? Nasıl olur da Bizans gibi köklü bir düşmanla iş birliği yapabilirdi...

Melikşah, Sultan Alparslan'ın çok önem verdiği ve vatan olmaya başlayan Anadolu topraklarının elden çıkmasına asla razı olamazdı.

Bunun için Mansur Bey derhal cezalandırılmalıydı.

Emir Porsuk'un Anadolu'ya Gelmesi

Melikşah, güçlü komutanlarından Emir Porsuk'un, kumandasındaki büyük bir orduyu Anadolu'ya gönderdi.

Görünürde Emir Porsuk, Anadolu'ya Süleyman Şah'a karşı Bizans'la iş birliği yapan Mansur Bey tehlikesini yok etmek için gelmişti.

Emir Porsuk'un büyük bir ordu ile Anadolu'ya gelme sebeplerinde biri de bağımsız hareket etmeye eğilim gösteren Süleyman Şah'a göz dağı vermektir.

Mansur Bey, Bizans'tan destek alarak Süleyman Şah'ın üzerine yürümüş ancak kardeşinin yanında Emir Porsuk'u bulmuştu.

Bizans'ın bütün gayretlerine rağmen, iki Türk ordusu da vuruşmaya isteksizdi. Süleyman Şah'ın teklifiyle iki tarafın ileri gelen beyleri, konuyu görüşmek ve bir çözüm bulmak için bir araya gelmişti.



Görüşme, Süleyman Şah'ın konuşmasıyla başladı.

– Türk'ü Türk'e, Müslüman'ı Müslüman'a kırdırmak vebaldır ve de günahtır. Babamız son nefesini verirken bile saltanat kavgasını sürdürmememizi ve kan davası gütmememizi öğütlemişti.

İslâm dininde kan davası gütmenin büyük günah olduğunu... Allah (c.c)'ın ve Peygamber Efendimiz'in kan davasını yasakladığını... Kan davasını gütmenin Bizans'ın çıkarlarına hizmet olacağını söylemişti. Eğer isteğin saltanat ise Büyük Sultan Melikşah'a bağlı olmak kaydıyla saltanatı sana bırakabilirim.

– Benim saltanat davam önce Melikşah ve onun gönderdiği Emir Porsuk'ladır. Önce onunla teke tek dövüşerek kozumu paylaşmak isterim. Sana nasıl olsa sıra gelecek.

Baştan beri Mansur Bey'in hareketlerini tasvip etmeyen Emir Porsuk, bu meydan okumayı duyunca atını savaş alanına sürdü. Sonra yüksek sesle kendisini er meydanında beklediğini haykırdı.

Mansur Bey büyük bir hızla er meydanına geldi. Meydanda büyük bir mücadele başlamıştı. Bir süre sonra Melik Mansur, öldürücü iki kılıç darbesi aldı ve yere yığıldı.

Melik Mansur ölmüştü. Melik Mansur'a taraftar olan; bazı beyler de, Suriye'ye geçerek Melikşah'ın ağabeyi Melik Tutuş'un emrine girdiler.

Böylece, Anadolu'da kurulan Türk Birliğini tehlikeye atmaya çalışan Bizans'ın büyük fitnesi daha fazla büyümeden söndürülmüştü.

Düşmanın ismi değişmişti ama, kardeşi kardeşe vurdurma siyaseti değişmemişti. Bu siyaseti tarihin seyri içinde Türk Milleti'ne karşı her zaman uygulayacak birileri çıkacaktı. Dün Çin, ertesi gün Bizans, bir başka gün başkaları ve gelecekte daha farklı düşmanlar olacaktı.

Milletin birlik ve beraberliğini bozmaya çalışanların hedefi hep aynı olmuştur. "Böl, parçala ve yönet."

Mansur Bey'in ölümünden sonra, Anadolu Selçuklu Devleti'ni tek başına yöneten Süleyman Şah, gün geçtikçe güçleniyordu.

Mansur Bey'in öldürülmesinden sonra da, Süleyman Şah'ın Melikşah'a olan bağlılığı devam etti. Bu davranış Emir Porsuk'u memnun etmişti. Bunun için Süleyman Şah'a takdirlerini bildirdi ve veda ederek Anadolu'dan İsfahan'a doğru yola koyuldu.

Süleyman Şah, Anadolu'ya gönderilen güçlü emir ve beyleri, ya engin deneyimiyle ikna etmiş ya da yenme başarısını göstermişti.

Anadolu'dan İsfahan'a dönen Emir Porsuk'u dinleyen Büyük Sultan Melikşah, Süleyman Şah'ın;

Kendisine gösterdiği bağlılıktan,

Ülkesi ve Türk Milleti'nin yüksek çıkarları için kendi kardeşini bile affetmemesinden,

Anadolu'yu fethetmede gösterdiği yararlı hizmetlerinden dolayı, O'na destek vermeye ve güçlendirmeğe karar vermişti.

Süleyman Şah'a Sultan Alparslan tarafından daha önce Başkomutanlık yetkisi verilmişti.

Malazgirt Zaferi'nden altı yıl geçmişti ve tarih 1077'yi gösteriyordu. Sultan Melikşah Anadolu'da büyük başarılar kazanan Süleyman Şah'a, tuğ, sancak ve davul göndererek ona Anadolu Selçuklu Sultanı ünvanını verdi.

Böylece, Anadolu Selçuklu Devleti kurulmuş oluyordu. Devletin başkenti ise İznik olarak kabul edilmişti.

Süleyman Şah, İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının Anadolu yakasına bir gümrük idaresi

kurdurdu. Gelip geçen gemilerden vergi almaya başladı.

Böylece Karadeniz'in kilidi de Türklerin eline geçmiş ve Bizans'ın Boğazlardaki hâkimiyeti son bulmuştu.

Gerçekten de Süleyman Şah'ın Anadolu'daki mücadelesi sıradan bir mücadele değildi.

Süleyman Şah, devlet yönetiminde gösterdiği üstün başarıyla yalnız Müslüman Türklerin değil, Anadolu'daki yerli Hristiyan halkın da takdirini kazanmıştı. O aynı zamanda İslâm'ın cihat emrinin gereğini de yerine getiriyordu.

Melik Şah'ın bu olumlu tavrından sonra, Süleyman Şah, "Anadolu Selçuklu Sultanı" ünvanını kullanmaya başlamıştı.

İslâm aleminin manevi lideri olan Bağdat'taki halife de Süleyman Şah'a hükümdarlık sancak ve menşurunu İznik'e göndererek onun Anadolu Selçuklu Sultanlığını onaylamıştı.

Bundan önce olduğu gibi, bundan sonra da Süleyman Şah, Büyük Sultan Melik Şah'a karşı saygılı davrandı. Önemli meselelerde hep ona danışarak fikrini aldı ve ondan büyük sultan diye bahsetti.

Çukurova Seferi

Süleyman Şah'ın kurduğu devletin sınırları; batıda Biga çayına kadar ulaşmıştı.

Bizans'la bir barış antlaşması yaparak, Anadolu'nun Güney ve orta kesimini fethetti. Bu, ülkenin geleceği ve güvenliği yönünden gerekliydi.

Anadolu'nun doğu ve güneyinin bağlantısını tehlikeye sokan unsurları da ortadan kaldırması gerekiyordu. Bizans'ın Anadolu'daki egemenliği biterken, Fırat Nehri boylarında ve Çukurova'da bazı Ermeni prenslikleri kurulmuştu. Bunlar gelecekte, Anadolu'nun birliğini tehlikeye sokabilirdi.

Süleyman Şah, bunları ortadan kaldırmak için Çukurova'ya inerek Tarsus ve Adana yöresini ele geçirmişti.



*Türkler, yönetimleri altındaki çeşitli
milletleri Türkleştirmeye çalışmamış, onların
din ve adetlerine saygı göstermişlerdir.*

Süryani tarihçi Mihael

Antakya Seferi

Çukurova'yı fetheden Süleyman Şah, Anadolu'da fethedilmesi gereken diğer yerlerin alınması için hazırlıklarını sürdürüyordu.

Bu sırada, Bizans'ın Antakya Genel Valisinin (Tekfur) zulmünden usanan Ermeni, Süryani ve Bayvari halkı, Süleyman Şah'tan yardım istemek için bu gruplardan oluşan bir heyeti İznik'e göndermişti.

Aralarında Antakya şehrinin ileri gelenleri, Tekfur'un oğlu, Ermeni ve Süryani din adamlarının da bulunduğu heyet ile Süleyman Şah'ın arasında şu ilginç görüşme olmuştu.



Süleyman Şah:

– Hoş geldiniz. Doğrusunu isterseniz geliş maksadınızı ve görüşmek için bu kadar ısrar etmeniznin sebebini çok merak ediyorum, lütfen anlatırmısınız?

Heyet adına söz alan din adamı Patrik Zakarios,

– Bizans'ın baskısından bıkmış usanmış bir halkı temsilen şikâyetlerimizi bizzat size arz etmek için geldik. Antakya'da Hristiyan, Süryani ve Ermeni halkı, Bizans İmparatorluğu ve Ortodoks kilisesi tarafından zorla Rumlaştırılıyor. Üzerimizde büyük bir baskı var. Halkımızdan direnenler ve Bizans'ın belirttiği Ortodoks mezhebini kabul etmeyenler, zorla askere alınıyor. Köle gibi angaryada çalıştırılıyor. Rahiplere, kadınlara ve çocuklara işkence yapılıyor.

– Bu baskı, zulüm ve işkence ne zamandan beri var?

– Eskiden beri var. Ama Malazgirt Savaşı'ndan sonra bu baskı daha da arttı.

– Peki sizce sebebi nedir?

– Malazgirt Savaşı'ndan önce Bizanslılar Sivas'taki Ermenileri kılıçtan geçirdiler. Malazgirt'te

de Ermeni, Süryani ve Gürcü askeri birlikleri savaş alanını terk edip Türklere karşı savaşmadılar. Bu sebepten dolayı Bizans baskısı gittikçe daha da arttı.

– Peki bizden ne istiyor ne bekliyorsunuz?

– Siz Türkler, Hazreti İsa'nın kutsal kitapta ifade ettiği; “Allah'ın hakkını Allah'a, Kayzer'in hakkını Kayzer'e veriniz.” buyruğuyla hareket ediyorsunuz. Sizler, hak, hukuk ve adalete uyuyorsunuz. Bütün farklı ırklara, farklı dinlere, farklı mezheplere farklı renkteki tüm insanlara saygılısınız. Vergiyi aldıktan sonra Müslümanlar ve Hristiyanlar arasında ayırım yapmıyorsunuz. Bizans'tan kaçıp size iltica edenlere toprak bile veriyorsunuz. Hak kitabınız Kur'an'a göre, adaletle hükmediyor ve karar veriyorsunuz. Büyük Sultan Melikşah; insanların en adili, en güçlüsü ve en akıllısıdır. O bütün Hristiyanların babasıdır. Siz de onun Anadolu'daki adaletini temsil ediyorsunuz. Sizden, Bizans'a karşı himaye istiyoruz. Antakya halkı kendi arzusuyla şehri size teslim etmek, yönetiminiz altına girmek istiyor. Adalet ve merhametinize sığınmak istiyor.

Süleyman Şah, heyete hitaben,

– Hepiniz patrik efendinin görüşlerine katılıyor musunuz, diye sordu.

Heyette bulunan Tekfur’un oğlu söz alarak,

– Patriğimiz tamamen doğruyu söylemiş ve sizlere Antakya halkının duygularını dile getirmiştir, dedi. Ben Antakya Genel Valisi Flaretos’un oğluyum. Ben dahi babamın Bizans adına halka yaptığı zulüm ve baskıya dayanamıyor, isyan ediyorum. Patriğimiz Zakariyos’un da belirttiği gibi; Antakya halkı sizden insanlık istiyor. Adalet istiyor ve himaye bekliyor.

– Allah’a ant olsun ki, bizden umduğunuz adalet ve himayeyi göreceksiniz. Mutlu gidiniz ve kimseye hiçbir şey söylemeyiniz. Müsterih olunuz ve kurtuluş günü için Yüce Allah’a dua ediniz.

Heyetin gidişinden sonra hazırlıklarını gizlice tamamlayan Süleyman Şah, Antakya’yı fethetmeye karar vermiş ve bu fethin hayırlı olacağına inanmıştı.

Bunu başarması halinde, güneye daha rahat ulaşabileceğini düşündü. Başkomutanı beylerbeyi Ebu’l Kasım’ı yerine İznik’te bırakarak Antakya

seferine çıktı. Süleyman Şah geceleri yol alıyor, gündüzleri ise konaklıyordu.

Antakya seferinin duyulmaması için gizlilikle hareket eden ve çok hızlı yol alan Süleyman Şah, ancak on iki günde şehrin önüne ulaşabilmişti.

Bu arada büyük bir endişe taşıyordu. Antakya Genel Valisi Flaretos Bizans'tan yardım alabilirdi. Daha da önemlisi, Suriye meliki Tutuş Antakya'nın fethini engellemeye kalkabilirdi.

Endişelerinde haklı olduğunu kısa sürede anlamıştı. Antakya'dan ayrılan heyetin Süleyman Şah'a gittiğini haber alan Antakya Genel Valisi, Bizans imparatorundan, destek kuvvetleri istemişti bile.

İmparator, Prens Konstantin'in komuta ettiği seçme birlikleri, destek amacıyla Antakya Genel valisine gönderdi.

Antakya önlerinde Bizans ordusuyla karşılaşan Süleyman Şah, askerî alandaki yeteneği, ordusunun manevra gücü ve Türk askerinin olağanüstü gayretiyle Bizans ordusunu mağlup etmişti.

Savaşta, Bizans eski imparatoru Romen Diyojen'in kardeşi prens Konstantin öldürülmüş, Antakya Genel Valisi Flaretos de esir düşmüştü.

Hristiyan Antakya halkı, adaletine güvendiği Türk Sultanı Süleyman Şah'ı bir kurtarıcı gibi karşılamış ve herhangi bir direniş göstermemiştir.

Tekfur'un özel muhafız birliğine bağlı kuvvetlerin bir kısmı, iç kaleyi korumaya çalışmış ancak bunda başarılı olamamışlardır.

Şehir tamamen Türklerin eline geçtikten sonra, yüksek bir yere çıkan Süleyman Şah komutan ve askerlerine,

– Allah (c.c)'ın emirlerine, Kur'ân'a ve sünnete uyunuz. Antakya halkının hak ve hukukuna tecavüz etmeyiniz ve evlerine girmeyiniz. İbadet yerlerine ve ibadet edenlere hiçbir şekilde dokunmayınız. Adaletli olunuz, halkın malını yağma veya talana girişmeyiniz. Halkın şikâyetlerini dinleyiniz, haksızlık etmeyiniz ve haksızlık yapanları hiçbir şekilde affetmeyiniz. Türk ordusuna bu fethi nasip eden Allah'a şükrediniz. Bilesiniz ki bu insanların can, mal ve namusları artık size emanet edilmiştir. Aksi yönde hareket edenler şiddetle cezalandırılacaktır.

Süleyman Şah'ın bu ifadelerini duyan Antakya halkı fazlasıyla memnun olmuştu.

Süleyman Şah, Hazreti Ömer'in Kudüs'ü fethederken Hristiyan halka gösterdiği adalet, şefkat ve merhametin bir benzerini göstermişti.

Şehirde genel af ilân etmiş ve tüm esirleri serbest bırakmıştı.

Cuma namazını, camiye çevirdiği kilisede eda etmişti.

Bizans Genel Valisi döneminden beri Ermeni ve Süryani halka verilmeyen kilise inşa etme isteğini serbest bırakmıştı.

Türklerin; hakka, hukuka ve adalete olan saygısını göstererek Antakya halkına da, dini inançlarında tam bir serbestlik tanımıştı.

Çok kez kuşatılıp alınamayan Antakya'nın fethi, Süryani, Ermeni din adamları ve halk tarafından sevinçle karşılandı.

Antakya çok önemli bir Hristiyan merkezi olduğu için Türkler tarafından alınması Bizans'ta da büyük bir üzüntüye sebep olmuştu.

Süleyman Şah, Antakya'nın fethini, Büyük Sultan Melikşah'a bildirmişti.

Antakya'nın fethine çok sevinen Melikşah da, Süleyman Şah'ı bu başarısından dolayı kutlamış ve adaletten ayrılmamasını tavsiye etmişti.

Bundan sonra Ayıntab'ı (Antep) de fetheden Süleyman Şah, Maraş yöresinin fethi için komutanlarından Buldacı Bey'i görevlendirmişti.

Komutan Buldacı, kısa sürede; Maraş, Elbistan, Göksun ve Besni yöresini alarak Türk topraklarına kattı.

Anadolu Selçuklu Devleti hükümdarı Süleyman Şah, Anadolu'da kurduğu devletin sınırlarını batıda Marmara sahillerine, güneyde ise Antalya'ya kadar genişletme başarısını göstermiştir..

Çok önemli bir sebep olmadıkça iki Müslüman ve Türk devletinin karşı karşıya gelmesi Türk-İslâm hukukuna aykırıydı. Bu sebeple Süleyman Şah, Melikşah'a daha önce gösterdiği bağlılığı sürdürüyor ve fethettiği yerlerde adına hutbe okutuyordu.

Melik Tutuş'la Karşı Karşıya Gelmesi

Melikşah'a bağlı olan ve eskiden beri Antakya'nın haracını alan Musul Emiri, bu haracı Antakya'yı fetheden Süleyman şah'tan almaya kalkışmıştı.

Süleyman şah, Anadolu Selçuklu Devleti'nin hükümdarı olarak, Musul Emiri'ne haraç vermesinin mümkün olamayacağını bildirmişti.

İsteği reddedilen Musul emiri bir kısım kuvvetlerini Süleyman şah'ın üzerine göndermişti.

Süleyman şah da üzerine gönderilen kuvvetleri yenmişti. Daha sonra; Musul Emiri'nin savaşa sebep olduğunu ilân ederek Musul topraklarına girmiş ve Halep yakınlarında onu mağlup etmişti.

Bu savaşta Musul emirine yardım eden kale komutanına haber gönderip Halep şehrinin kendisine teslim edilmesini istemişti.

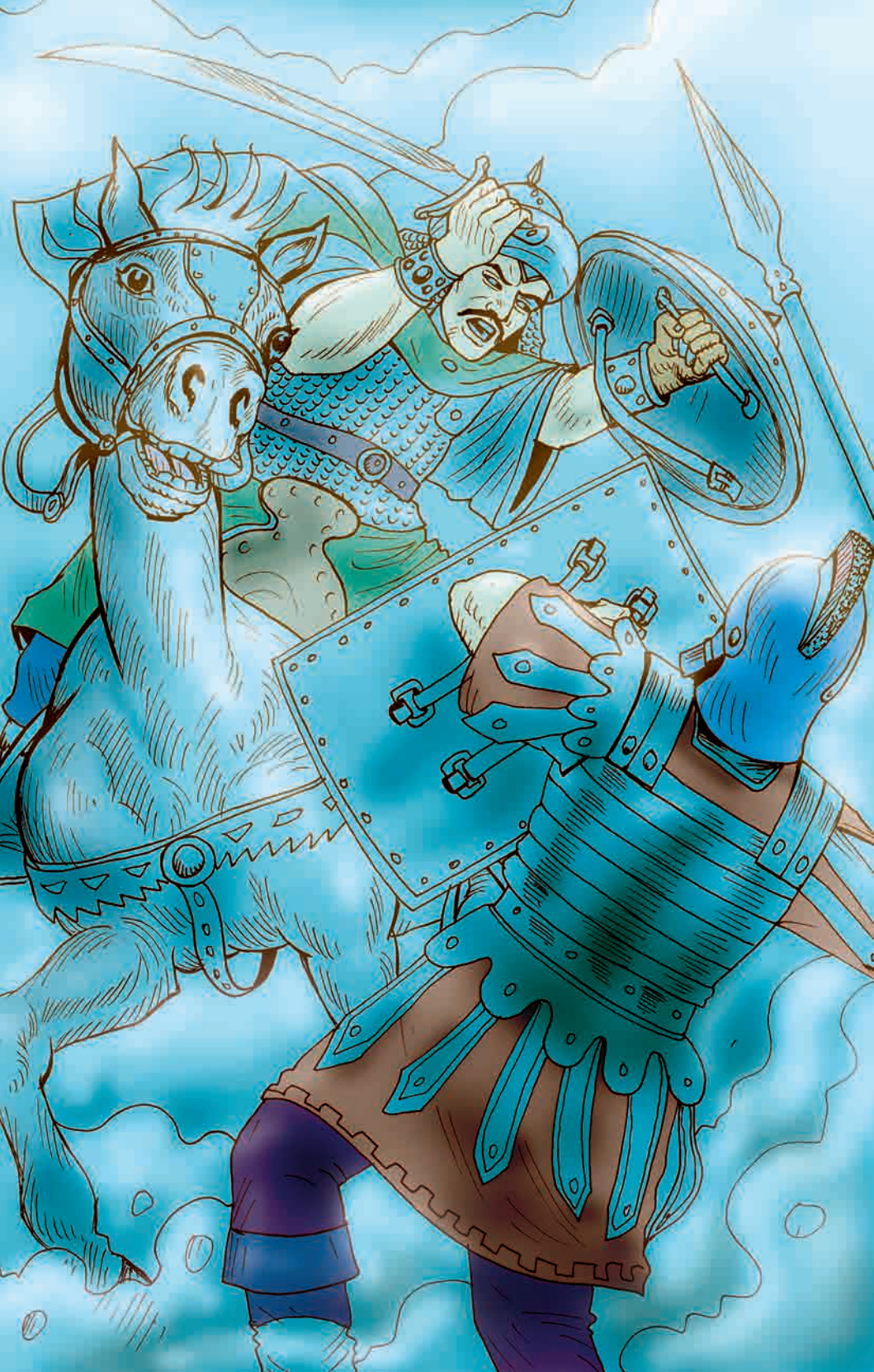
Kale komutanı, Süleyman şah'tan birkaç gün müsaade isteyerek onu oyalamıştı. Diğer taraftan da, Suriye Melik'i ve Melik şah'ın kardeşi Melik Tutuş'tan ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde faaliyet gösteren Artuk Bey'den yardım istemişti.

Artuk Bey, bu fırsatı kaçırmak istemiyordu. Çünkü yıllar önce; Sultan Alparslan'ın Süleyman şah'a ilgi gösterip onu Anadolu'ya Başkomutan olarak göndermesi, Artuk Bey'in hoşuna gitmemişti.

Anadolu'daki fetihler sırasında Artuk Bey'in yöre halkına katı davranması ve kendine karşı olan tavrı Süleyman şah tarafından hoş karşılanmamıştı. Hatta O'nu birkaç kez ikâz etmesine sebep olmuştu.

Süleyman şah'a; itaat etmeyen, verdiği emirleri dinlemeyen ve halka sert davranan Artuk Bey'in kendisi tarafından Sultan Melikşah'a şikâyet edilmesi iki değerli komutanın arasını açmıştı.

Çünkü Süleyman şah'ın, Artuk Beyi Sultan Melikşah'a şikâyet etmesinden sonra; fethettiği



topraklar Danişment Gazi'ye verilmişti. Bu durum, geçici de olsa merkeze çekilmesine sebep olmuştu. Bu yüzden Artuk Bey, Süleyman Şah'ın kendisini Sultan Melikşah'a şikâyet etmesini hiç ama hiç unutmamıştı.

Artuk Bey'in yönettiği bölgede, halka değil, kural dinlemeyen bazı aşiret liderlerine taviz vermemesi ve sert davranmasının kendine göre haklı bazı sebepleri vardı.

Artuk Bey, daha sonra Melikşah tarafından yalnız güneydoğu bölgesinde faaliyet göstermek ve güneye karışmamak şartıyla Anadolu'ya gönderilmişti.

Süleyman Şah'ın başarıları ise Tutuş gibi onu da endişelendirmişti. Sınırlarını genişletmek ve Halep ile Musul'u almak isteyen Suriye Meliki Tutuş da Halep şehir muhafızının yardım isteğini fırsat bilmişti.

Mansur Bey'in ölümünden sonra, Tutuş'un hizmetine giren ve Süleyman Şah'ı çekemeyen bazı beyler de Süleyman Şah'la karşılaşmaya ve kendisinden intikam almaya can atıyorlardı.

Artuk Bey, Afşin Bey ve diğer bazı emir ve beylerin desteğindeki, Melik Tutuş'un ordusu ile Süleyman Şah'ın ordusu Halep şehri yakınlarında savaşa başladılar.

Süleyman Şah'ın, çok kahramanca ve bir nefer gibi çarpışmasına rağmen;

Melik Tutuş'un ordusunu çok iyi yönetmesi,

Tutuş ve taraftarlarının sayıca çok kalabalık olması,

Artuk Bey ve Halep kale muhafızının asker desteği,

Süleyman Şah'ın savaş tarzını çok iyi bilen Afşin Bey ile diğer bazı beylerin Melik Tutuş'a yardım etmesi,

Artuk Bey ve Melik Tutuş' un savaşı kazanma hırslarının yüksek olması gibi sebepler savaşın akışını değiştirmişti.

Böylece Anadolu fatihi sanıyla anılan, yıllardır Bizans'a karşı zaferden zafere koşan ve dünya coğrafyasında Anadolu'yu Türklere vatan yaparak bu ülkeye "Türkiye" dedirten Süleyman Şah'ın hayatı böylesi talihsiz bir savaştaki mağlubiyetle son bulmuştu.

Askerlerine ve halka son derece iyi davranan ve adaletle iş gören Süleyman Şah, gayrimüslim yerli halkın da takdirini kazanmıştı. İç isyanlar ve kötü idare yüzünden perişan olan yerli halk, Süleyman Şah idaresinde huzur ve sükûna kavuşmuşlardı.

Bir yandan fetihler devam ederken, diğer yandan fethedilen topraklara, atalar yurdundan Türkler getirilip yerleştiriliyordu. Azerbaycan, Türkistan ve Horasan'dan on binlerce Türk Anadolu'ya göç etmeye başlamıştı.

Süleyman Şah, Kapıdağı yarımadası ile Çanak-kale Boğazı'nın Asya sahillerini de ele geçirdi. İstanbul Boğazı'na kadar olan kısımlar, daha önce ele geçirilmişti. Öyle ki, Selçuklu orduları Üsküdar'a kadar gelmiş ve hasretle İstanbul'u temaşa etmişlerdi.

Süleyman Şah'ın Ölümünden Sonra

Süleyman Şah ile Melik Tutuş arasında cereyan eden savaşın sonucundan haberdar olan Melikşah çok üzülmüştü.

Ağabeyi ile çok sevdiği ikinci derecedeki amcasının karşı karşıya gelmelerine çok sinirlenmişti.

Olayı soruşturduğunda iki tarafın da bazı hatalarını tespit etmişti.

Sultan Melikşah, Süleyman Şah'ın ölümünden sorumlu tuttuğu ağabeyi Melik Tutuş'u cezalandırmak için Halep'e doğru hareket etti.

Ancak Tutuş, Melikşah’a karşı çok saygılı bir tavır sergileyerek,

– Gölgesine sığındığım ulu kardeşimle vuruşma gücünü kendimde bulmuyorum, dedi.

Sonra da şam’a çekildi.

Ağabeyinin bu davranışından memnun olan ve kardeş kanı dökmek istemeyen Melikşah, Melik Tutuş’un üzerine gitmedi.

Güneydoğu’da faaliyet gösteren Artuk Bey de Melik şah’a kendini af ettirmek için,

– Ulu sultanımın ağabeyi Melik Tutuş’a yardım etmek benim boynumun borcudur. Bu yüzden kelle istenirse sultanımın ailesi uğruna fedaya hazırım, diyerek Melik şah’ın gazabından kurtuldu.

Melikşah, ölümüne çok üzüldüğü Süleyman şah’ın oğulları olan Kılıçarslan ile Kulan Arslan (Davut)’ı İsfahan’a götürmüştü. Sarayında onlara yer tahsis edip eğitimleriyle bizzat ilgilenmişti.

Çünkü Süleyman şah, hem Sultan Alparslan hem de Melikşah’ın dahi takdirini kazanmış, çok iyi bir devlet adamı ve seçkin bir komutandı.

O'nun büyük bir fedakârlık ve uzun bir mücadeleden sonra kurduğu Anadolu Selçuklu Türk Devleti ölümünden sonra da yaşamalıydı. Çünkü çok sağlam temellere oturtulmuştu.

Melikşah'a göre; Anadolu fatihi Süleyman Şah'ı mezarında rahat ettirmek çocuklarını mükemmel yetiştirmek, kurduğu devletin başına geçmelerini sağlamakla mümkün olacaktı.

Çünkü Süleyman Şah, örnek bir kişi olup Türkiye tarihinde çok önemli bir konuma sahiptir.

Türk orduları Bizans kapılarına dayandığı zaman Ortodoks ve Katolik kiliseleri arasında müthiş bir mücadele vardı.

Ermeniler, Süryaniler, Gürcüler ve Pavlakiler gibi farklı mezheplere mensup etnik gruplar, Bizans yönetiminde arayıp da bulamadıkları din ve mezhep hürriyetini Süleyman Şah'ın yönetiminde bulmuşlardı.

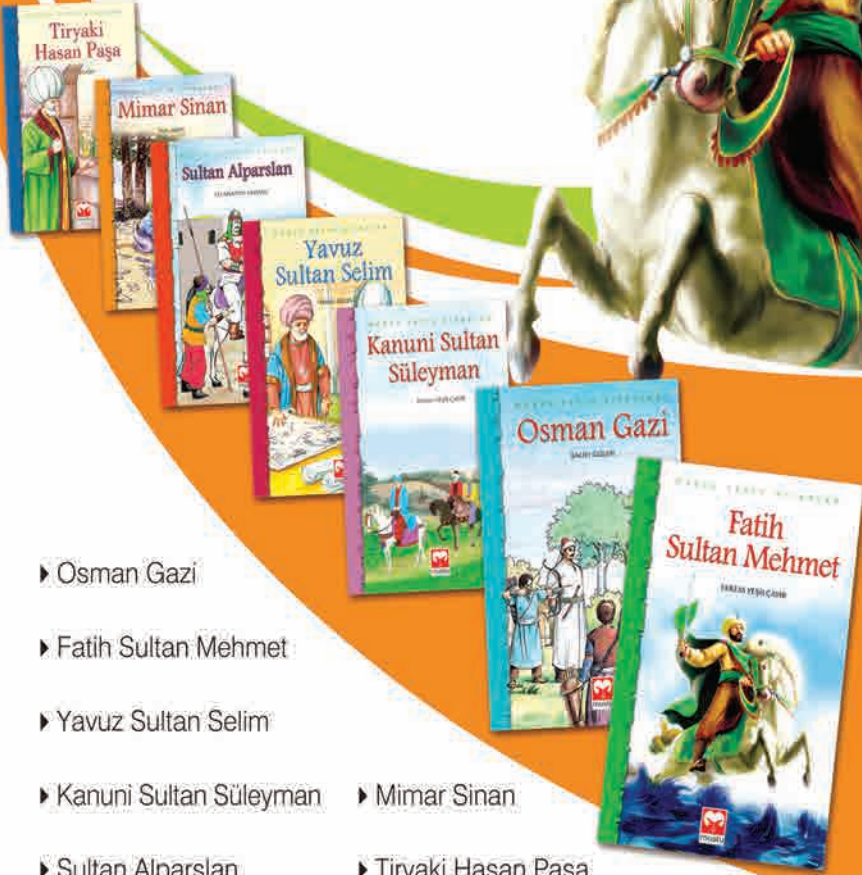
Bizans'ın yüzyıllar süren zulmünden halk bıkmıştı. Tekfurların zulmüne son vermek için bundan başka bir şansları da yoktu.

Anadolu'nun yerli halkı Anadolu Selçuklu Devleti'nin kurucusu Süleyman Şah'a isteyerek ve severek yardımcı olmuşlardı.

Çünkü Anadolu Selçuklu Devleti, Hak, hukuk ve Adalet temelli bir yapıya sahip olduğu için önemli sarsıntılar geçirmesine rağmen ayakta kalabilmişti.

Fatih Kitapları Serisi

Küçük bir beylikten dört kıtaya ulaşan imparatorluğun gerçek hikâyesi bu kitaplarda. Hak ve adaleti gözeten, yetimi, fakiri koruyan, ilme önem veren hükümdarlar gittikleri her yerde ırk, din, milliyet farkı gözetmeden hizmet etmişlerdir. Söğüt'de atılan tohum bu sayede imparatorluğa ulaşmıştır.



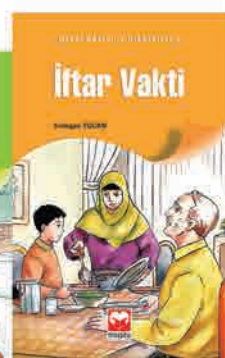
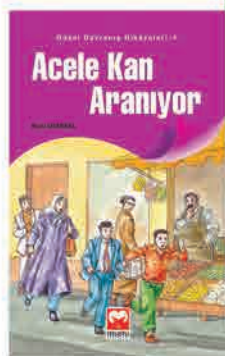
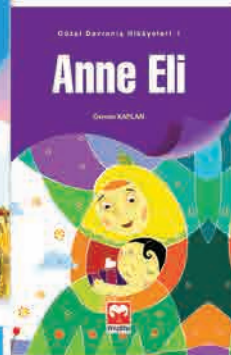
- Osman Gazi
- Fatih Sultan Mehmet
- Yavuz Sultan Selim
- Kanuni Sultan Süleyman
- Mimar Sinan
- Sultan Alparslan
- Tiryaki Hasan Paşa



Allah'ın Güzel İsimleri Serisi

Bu seride çocuklar Rabbimizin güzel isimlerini "fabl" kurgusu içinde sevdirecek ve öğretici kitapları zevkle okuyacaklar.

Güzel Davranış Hikâyeleri Serisi



Sevgi ve şefkat büyük sıkıntıları çözer.
Kışın soğuk günlerinde içimizi ısıtacak hikâyeler bu seride.



bu tıklamaların kaynağı

www.kitapkaynagi.com

"kitaba ulaşmanın en hızlı yolu"